

کلۆشیت

گی دۆ مۆپه سان
له فرهنسییه وه: هیوا شه مسی بورهان
(فرهنسا)

چهنده سهیرن ئه و بیره وه ربیانه ی که لیتان ده بنه مۆته که و ناتوانن خۆتان له ده ستیان پزگار بکه ن !

ئه مه بیان هینده کۆنه که تیناگه م چۆن وه ها زه ق و زیندوو له زه نیمدا ماوه ته وه، که چی له دوا ی ئه و، که لیک شتی کاره سات، دلّه ژین و ترسناکم دیوه که بۆ خۆم پیم سهیره چۆن نه متوانیوه پۆژیک، ته نانه ت پۆژیکیش له ژیاندا تیپه پ بکه م، بی ئه وه ی ده موچاوی دایکه «کلۆشیت» (۱) نه یه ته پیش چاوم، ده موچاوی هه ر به و شیوه یه که من چهن دان سا ل له مه و بهر ناسیم، کاتیک ده، یان دوا زده سا ل بووم.

خه یاتیکی پیر بوو که حه فته ی جاریک، هه موو سی شه ممان ده هاته لای دایک و بایم تا جله کانمان پینه و په رۆ بکا. ئیمه له یه کیک له و خانوو ه گه و رانه دا ده ژیا یین که کۆشکیان پیده گوتن و بریتی بوون له و خانوو ه کۆنانه به میچی تیژه وه که چوار پینچ مه زرای ده و روپشتی، سه ر به ئه و بوون. (۲) گوندی ته نیشتمان میره دئییک بوو که چهنده سه د مه تر لیمان دوور بوو و له ده وری کلێسه یه ک ساز کرابوو، کلێسه یه ک به خشتی سووره وه که به تیپه پوونی کات په ش هه لگه پابوو. ئه و جا هه موو سی شه ممان دایه کلۆشیت به یانی له نیوان کاتژمیر شه ش و نیو و حه وت ده گه شت و هه مان کاتیش ده چوو ه نهۆمی سه ره وه و له ژووری خه یاتیدا ده سته کار ده بوو. ژنیکی بلیند و کز بوو، تووکن بوو، چونکه له سه ر گشت ده موچاوی ردینی هه بوو، ردینیکی سه یر و چاوه پروان

نەكراو كە چىن چىن بە دۇخىكى لولدرائو پوابوو و دەتگوت شىتېك ئەو دېنەى لەسەر دەموچاوى ئەو ئافرەتە چاندووہ . لەسەر لووتى، لەبن لووتى، دەورى كەپووى، لەسەر چەنەى، لەسەر كۆلمەكانى مووى ھەبوو و برۆكانى و ھا پان و دريژ و خۆلەميشى و كيشراو بوون، دەتگوت جووتېك سميئلن كە بە ھەلە لەوئ دانراون. (۳)

دەشەلى، بەلام نەك وەك ئەو نەقوستانانەى دەشەلن، بەلكوو وەك گەمىيەكى سەر دەريا، كاتېك خۆى دەخستە سەر قاچە تەواوہەكى، دەتگوت لەشى زەلام و ئيسكن و خوارى كەوتووہ تە سەر شەپۆلىكى مەزن و چووہ تە سەرى، پاشان لەپېرا پۆ دەھاتە خوارى وەك بلىى نوقمى ئاو بى و ھە عەزى كەوئ. پىگا پىوانەكەى بىرۆكەى تۆفانىكى دىنا بەر چاوان ھىندە لەشى سەر و خوارى دەكرد، لە ھەمان كاتيشدا ھەميشە كالۆيكى گەورەى سېى لەسەر بوو كە تىتۆلەكانى لە پشتەوہ لە ھەوادا ھەلدەفپىن و بە ھەر جوولەى لەشى، دەتگوت دەيانەوئ بە ئاسۆدا بىن و بپۆن، لە باكورەوہ بۆ باشوور و لە باشوورەوہ بۆ باكور.

دايكە كلۆشېتم زۆر خۆش دەويست. ھەر كە لە خەو ھەلدەستام، دەچومە ژوروى خەياتى و دەمدى لەوئ دانىشتووہ و خەرىكى دروونە و مەنقەلىكى لەژىر پىى داناوہ تا گەرمى كاتەوہ . (۴) ھەر كە دەگەيشتمە لای ناچارى دەكردم مەنقەلەكە لەبن خۆم بنىم تا لەو ژورە گەورە و ساردەى بن مىچى خانوو، تووشى ھەلامەت نەبم. پىى دەگوتم: «بەو سەرمایە گەرووت تووشى نەخۆشى دەبى» .

لە ھەمان كاتدا كە پارچە و كوتالى بە قامكە دريژ و كۆلەكانى دىنا و دەبرد، چىرۆكى

بۆ دەگىرامەوہ . دەستەكانى چوستوچالاک بوون، چاوەكانى لەژىر شووشە ئەستورەكانى چاويلكەدا بوون، چونكە بە ھەلگەپانى تەمەن، حوكمى چاوى كەم بوويون و ئاوا چاوەكانى بە شىوہىەكى سەير قوول و زلتەر دەبينران .

تا ئەو جىيەى وەبىرم بى و ئاقل و دلى مندالىم لىى حالى بووبى، ژنىكى بەستەزمان بوو بە پووحىكى زۆر بەخشندەوہ . ژيانى گەورە و سادە دەدیت. باسى پووداوەكانى گوندى بۆ دەكردم، چىرۆكى مانگايەك كە سەرى خۆى ھەلگرتبوو و لە تەويلە چوويوہ دەر و بەيانىيەك لە پىش ئاشى «پروسيپىر مالى» دا (۵) دۆزىبوويانەوہ كە سەيرى سوورپانەوہى بالەكانى ئاشەكەى دەكرد (۶)، يان باسى ھىلكەيەكى بۆ دەكردم كە لەبن ناقووسى كلئسەدا دۆزرايووہ، بى ئەوہى كەس بزانى چ بالندەيەك لەوئ ھەلنىشتبوو و ھىلكەى كەردبوو؛ يان نەقلى سەگى ژان - ژان پىلاس (۷) كە دە فرسەخ (۸) لە گوند دوور كەوتبوو تا بچى و دەرپىى دزراوى خاوەنەكەى بىنىتەوہ كە كابرايەكى پىبوار كاتېك ھەلئانخستبوو ويشك بى، دەستى دابويە و دزىووى. ھەموو ئەو نەقل و نەزىلە سادانەى بە شىوہىەك بۆ دەگىرامەوہ كە لە زەينى مندا ھىچ چىرۆكى نىو بەيت و باوان، يان ھىچ شىعەرىكى بەرز و پەر لە پەمز، يان ھىچىك لەو چىرۆكە جوانانەى كە شاعىران ھۆندووينا تەوہ و دايكە شەوانە بۆمى دەخويندەوہ، شتاقىان تام و ھىز و خۆشى گىپرانەوہكانى ئەو ژنە گوندىيەى نەبوو.

سىشەمەيەك كە ھەموو بەيانىيەكەى لە لای دايكە كلۆشېت دانىشتبووم و گويم لە قسەكانى كرتبوو، دوايە لەگەل خزمەتكارىكمان ھەستايىن چووين لە دارستانى «ھالى» (۹) كە دەكەوتە

پشت مه زرای «نوارپری» (۱۰) به پوو بچنین. ورده کاربیه کانی نه و پژهه وهک دوینی له بیبر ماون.

کاتیک ده رگای ژووری خه یاتیم کرده وه، بینیم خه یاتی پیر له ته نیشته کورسییه که ی به سه ده موچاودا به ربووه ته وه، قو له کانی دریز بو بوون و هیشتاش ده رزله یه کی به ده ستیک و کراسیکی منی به ده سه ته که ی دیکه وه بوو، ده رپییه کی شینی له به ردا بوو و یه کیک له قاچه کانی، بیگومان نه وه ی ته واو و ساغ بوو، که وتبووه ژیر کورسییه که. چاویله که لی دور که وتبووه و له خوار دیواره وه شووشه کانی ده بریقانه وه.

به قیژه ی توند رام کرد، خه لکی مال له لاتن و دوی چنه خولک تیگه ی شتم که دایه کلوشیت مردووه. قهت ناتوانم وه سفی نه وه سه ته قوول و تال و زال به که که چوناوچون دلی مندالی منی پیک گوشی. به سووکه ههنگاو و به سه ر په نجان چوومه سالونی خواره وه و چووم له سووچیکی تاریک، له نیو موبلیکی کون و په حته ی مالمان له سه ره نه ژنو دانیشتم و ده ستم به گریان کرد، بیگومان کاتیکی باش له وی مابوومه وه، چونکه دواتر نیوه شه و داهاتبوو.

له ناکاو چنه که سه به چرایه که وه وه ژور که وتن، به لام منیان نه دیت، له ده نگیان پا زانیم که باب و دایکمن و له گه ل پزیشک ده دوین. دیار بوو زوو چووبوونه دوی و نه ویش خه ریکی شیکردنه وه ی چونا یه تی بوودا وه که بوو.

راستییه که ی من هیچ له قسه کانی حالی نه بووم، پاشان پزیشک دانیشتم و پازی بوو په رداخیک مه شرپوب و غورابییه ک (۱۱) بخوا. نه وه هر قسه ی ده کرد و نه و شته ی گپرایه وه، تا نیستاش له پووحمد ماوه ته وه و تا زیندووم

هر ده مینی! ته نانهت پیموایه ده توانم پیک نه و وشانه به کار بیتم که به سه ر زمانی خودی پزیشکدا هاتن.

گپرایه وه: ناخ ژنی فه قیرا! نه و لی ره یه که م نه خووشی من بوو، پوژی گه ی شتم بو نی ره قاچی شکا و خه لک هینده به په له هاتنه دووم که له فایتوون دابه زیم، کاتم نه بوو ده سه ته کاتم بشوم، ناخر شته که ناخوش بوو، زور ناخوش. حه فده سالی بوو و کچیکی زور جوان بوو، یه کجار جوان! قهت باوه ریم پیده که ن؟ سه باره ت به به سه ره اته که ی قهت بو که سم نه گپراوه ته وه، بیجگه له من و پیایکی دیکه که نیستا له م مه لبه نده نه ماوه، که سه ناگادار نه بوو، نیستا که مردووه، ده توانم بیدرکینم.

له و سه رده مه دا ماموستایه کی گه نج و قوز و که له گه ت گه ی شته نه م گونده. هه موو کچانی گوند به دویا وه بوون و پییان جوان بوو، به لام نه و به هیندی نه ده گرتن، چونکه زور له سه روکی خویندنگا، باوکه «گرابوو» (۱۲) ده ترسا، به تاییه تی که نه و پیواوه تووپه و توسن بوو و زورجار خوش نه خلاق نه بوو.

نه و کچه جوانه که ناوی «هورتانس» (۱۳) بوو و له مالی نیوه دا کوچی دویا کرد، پیشتر ده هاته لای باوکه گرابوو و وهک خه یات کاری بو ده کرد، دواتر به هوی نه و بووداوه ی ده یگپرایه وه، ناویان نا کلوشیت. ماموستای گه نج نه و کچه جوانه ی هاته به رچاو و نه ویش که توانیبوی دلی نه و پیواوه سه خته وه ده سه ت بیتم، وهک نافرته شایی به خوی بوو، بویه شه و درهنگانیک له ژووری بن میچی خویندنگا، دوی پوژیک کاری خه یاتی، له گه لی چووه ژوانی.

نه و وای نواند که ده گه رپته وه مالی خوی،

به لّام كه له مالى به پړيز گرابوو هاته دهر، له باتى نه وهى بچپته خورائ، له پليكانان وه سهر كهوت و چوو خوى له نيو كا و كلوشاندا شارده وه و چاوه پوانى دلداره كهى بوو، كوپه زوو خوى گه يانده لاي و دهستى كرد به قسهى دلدارانه كه له ناكاو دهرگاي ژوروى بن ميجئ كراوه و به پرسي خوښدنگا پهيدا بوو و پرسى: «له و سهره خهريكى چن (سيژيس بيړ) (۱۴)؟»

مامؤستاي گنج كه له ترسان شيت بوو بوو به شيوه يه كى مندا لانه وه لامى دايه وه: «به پړيز گرابوو، هاتبوومه سهره وه توژيك له سهر باقه كايه كان پاكشيم و به سيمه وه.» ژوروه كهى بن ميجئ ژور گه وړه و به رين بوو. سيژيس بيړ هه ر كچى گه نجى سه رليشيو اوى به ره و قوولايى ژوروه كه پال پيوه دهنه و پيى گوت: «پړونه وي، خوتان بشارنه وه، كاره كه م له دهست ده دم، پاكه ن و خوتان بشارنه وه!» (۱۵)

سه روكى خوښدنگا كه گوپى له و سرته سرته بوو گوتى: «دياره له وي به تهنيا نين؟

- نه خير به پړيز گرابوو به تهنيا!
- نه خير وا نيه، چونكه قسان ده كهن.
- سوښدنگان بو ده خوم به پړيز گرابوو كه به تهنيم.

- دهى باشه ئيستاي ليم مه علوم ده بئ. «كابر اى پير و اى گوت، دوو جار كليلى له دهرگادا سوورپانده وه و قفلى دا تا بچپته خورائ و مؤميك بيتئ.

نه و جا پياوى گنج كه له و خوږپيانه بوو ژور تووشيان ده بين، ناقلى له دهست دا و به توو په يى دووپاتهى كرده وه: «ئاخر خوتان بشارنه وه تا نه تانبينئ. وا ده كهن تا كو تايى ژيانم نان نه بئ بيخوم، وا ده كهن ئيش و كاره كه م ويران بئ... دهى خوتان بشارنه وه

دهى!»

ديسان دهنگى كليلى هاته وه به رگوئ. كه له قفلى دهرگادا ده سوورپايه وه، هورتانس به ره و نه و دهر بجه يه پاي كرد كه ده پروانيه سهر شه قام، له پرا كرده يه وه، پاشان به دهنگى كى نرم و هيديه وه گوتى: «دوايى كه ليتره پوښت، وهرن له خواره وه هلم گرنه وه» نه و جا خوى فرئ دا.

باوكه گرابوو كه كه سى ديكه ي له وي نه دوزيو وه وه، به سه رسورماوى ديسان چوه خورائ، چاره گيك دواتر به پړيز سيژيس بيړ هاته لاي من و ته و اوى سه ربورده ي بو گيرامه وه، كچى گنج كه له نه زمى دووه مه وه خوى هه لداشتبوو، بئ هيچ جووله يه ك له بن ديوارى كه وتبوو. ده گه ل كابر اى گنج چومه سه ر سه رى. وهك گوزه ي سه ره ونخون باران ده بارى. نه و كچه چاره په شه م هه لگرت و هينامه مالى خوم كه قاجى له سئ جيوه شكابوو، ئيسكى وه ما تيك قرما بوو كه گوشتى له شى په ش و شين هه لگه رابوو. هيچ نه يده نالاند و تهنيا وهك ته سليم بوونيكى نازايانه ده يگوت: «خودا گير بووم، خراپى به سه ر هينام!»

داواى يارمه تيم له په رستاريك كرد و بانگى دايك و بابى كچم كرد و نه و چيروكه م بو گيرانه وه كه فاي توونيكى سه ر كيش له بهر دهرگاي ماله كه م وه به رى دا و نه قوستانى كرد. خه لك بروايان به قسه كه م كرد و ژاندرمه كان بئ نه وهى سه ركه وتوو بن، مانگيك له كابر اى فاي توونچى گه ران. فه رمون! بويه ده ليم نه و ژنه قاره مانيك بوو، له توره مه ي نه و ژنه قاره مانانه كه جوانترين پرودا وه كانى نيو ميژوويان خولقاندووه.

نه و خو شه ويستيه تهنيا عيشقى ژيانى

- ۱۰- Noirpré ناوی کیتلگه و مه زرایه که .
 ۱۱- غورپابی: بیسکویت، ههروه ما له یۆنان و تورکیا به جۆرئیک شیرینی ده لئین (کورابیه).
 ۱۲- Le père Grabu
 ۱۳- Hortense
 ۱۴- Sigisbert له قه بی مامۆستای گنج بووه .
 ۱۵- له ده قی فه پهنسیدا پیاوی گنج به (ئیوه) کچه که ده دویتن .

سه رچاوه:

هۆرلا ؛ نووسه: مۆپه سان ؛ پیداجوونه وه:
 ئاندرئ فیرمیژیه؛ چاپه مینی گه لیمه، فه پهنسا،
 مارس ۲۰۲۰ .

Le Horla, Maupassant, édition d'André
 Fermigier, Gallimard, imprimé en France,
 mars 2022

بوو، ئه و به کچی مرد، شه هیدیکه، پووچیکه
 گه وره، گیانفیدایه کی مه زن! به پاستی ئه گه ر
 هینده ستایشم نه کردبا، قه ت ئه و چیرۆکه م
 بۆ نه ده گێرانه وه که له کاتی زیندوو بوونی
 خۆی نه مویست بۆ که سی باس بکه م؛ بیگومان
 ئیستا لیم تیده گه ن .

پزیشک بیده نگ بوو. دایکم به کول ده گریا .
 باوکم چهند وشه یه کی گوت که لئی حالئ
 نه بووم؛ پاشان گشتیان له وئ پۆشتن .
 له سه ر کورسییه ئاسوده که ئه ژنۆم له باوه ش
 گرتبوون و فرمیسکم ده وه راند . له و کاته دا گویم
 له ده نگه پئی قورسی چندان که س بوو که
 قرچه یان له پلیکانه داره کان دینا، ئه وان ته رمی
 کلۆشیتیان ده برده خوارئ .

به راویزه کان:

- ۱- Clochette لیره دا نازناوی ژنیکه، به لام
 نه سلئ وشه که واته «زه نگوله» .
 ۲- جۆرئیک مالی ئاغاواتی بووه .
 ۳- ئه م جۆره تووکن بوونه له وانه یه پئوه ندی
 به کهچ بوونی قاره مانئ چیرۆکه وه هه بی، زۆریه ی
 جارن قهیره کهچ تووکنن، به تاییه تی له گوند و
 دیهاتی جارن وا بووه . (به راویزی دانراو له ده قی
 فه پهنسیدا)
 ۴- Chaufferette جۆرئیک مه نقه لئ سه ر
 داپۆشراوه که جارن خه لکی فه پهنسا (وه ک
 سوپه یه کی بچووک) خۆیان پئ گه رم ده کرده وه .
 ۵- Prosper Malet ناوی ئاشه که یه .
 ۶- لیره دا مه به ست ئاشیکه به با بسوورپته وه .
 ۷- Jean-Jean Pilas
 ۸- فرسه خ: مه ودایه کی رپگایه به رانبه ر به ۶
 کیلۆمه تر .
 ۹- Hallets ناوی دارستانیکه .